

Niečo veľké a nech je to láska (IX): Sme apoštoli!

Pre kresťana nie je apoštolát iba „úloha“ alebo aktivita, ktorej sa venuje niekoľko hodín denne. Je to potreba vychádzajúca zo srdca, ktoré je „v Kristovi jedno telo a jeden duch“.

31.10.2023

Dobrodružstvo apoštolátu, ktorý svetu predstavil Ježiš, sa začína v Kafarnaume. Vieme, že najmenej štyria z dvanástich apoštolov boli

rybármi z tohto mesta. „Prví apoštoli stáli pri starej lodi a opravovali roztrhané siete, keď ich Pán povolal. Pán im povedal, aby ho nasledovali a oni tak urobili „statim“ — okamžite a „relictis omnibus“ — zanechali všetko, všetko!“[1]

Ježišove slová, ktorými povolal prvých apoštolov, vytýčili cestu, ktorá navždy zmenila chod dejín: „Podte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí“ (Mk 1,17). Nezachádza do detailov. Aj naďalej ostávajú rybármi, no už budú loviť iný typ „rýb“. Spoznajú tiež iné „moria“, no zručnosti, ktoré nadobudli svojou prácou, budú pre nich stále užitočné. Vedeli, že prídu dni priaznivého vetra a bohatého úlovku, ale aj dni bezvetria bez akejkoľvek ryby, alebo iba s takým malým úlovkom, že sa vrátia na breh s prázdnyimi rukami. Rozhodujúce však nie je množstvo rýb, alebo to, čo človek považuje za úspech alebo prehru. Dôležité je to,

kým sa majú stať. Už od začiatku od nich Ježiš vyžadoval, aby si boli vedomí svojej novej identity, lebo ich nepovolal iba *niečo robiť* (nádherný a výnimočný záväzok), ale *byť niekým*, kto má určitú misiu: byť „rybármi ľudí“.

„Všetko pre evanjelium“

Keď odpovedáme na Božie volanie, mení sa naša identita. „Je to nový pohľad na život,“ povedal svätý Josemaría. Uvedomenie si toho, že sám Ježiš nás pozýva podieľať sa na jeho misii, zapaľuje v každom človeku túžbu „venovať svoju najušľachtilejšiu energiu aktivite, ktorá sa časom zmení na spôsob života.“ Takto nás, krok za krokom, „bez toho, aby sme si to uvedomovali, naše povolanie vedie k zaujatiu životného postoja, ktorý si dychtivo a radostne uchováваме až do momentu smrti. A našej práci dáva význam misie.“^[2] Postupne formuje

náš pohľad na svet, to, ako žijeme a konáme, a robí nás šťastnými.

Ako dôrazne povedal Mons. Ocáriz: „My nerobíme apoštolát, my sme apoštoli!“^[3] Apoštolská misia nemá mať v našom osobnom živote vyhradený konkrétny čas alebo miesto, ale má ovplyvňovať všetko, čo robíme, a zasiahnuť každú oblasť nášho života. Sv. Josemaría od začiatku pripomínal ľuďom z Diela: „Nezabúdajte, synovia moji, že nie sme duše, ktoré sa spájajú s inými dušami, aby konali dobro. Je to veľa... a napriek tomu, je to málo. Sme apoštoli, *ktorí plnia naliehavý Kristov príkaz.*“^[4]

„Beda mi, keby som evanjelium nehlásal!“ zvolal sv. Pavol (por. 1 Kor 9,16-23). Bolo to presvedčenie, ktoré mal hlboko v duši. Tento láskyplný impulz bol pre neho povolaním a zároveň povinnosťou: „Veď ak hlásam evanjelium, nemám sa čím

chváliť; to je moja povinnosť.“ Nehľadal odmenu: „keď hlásam evanjelium, predkladám ho zadarmo,“ a vnímal, že je „sluhom všetkých, aby som čím viacerých získal“. Pavol nám otvára svoje srdce: je posledným z apoštolov, nehodným a bez zásluh, ale je apoštolom. A preto pre neho neexistuje žiadna životná okolnosť, ktorá by nebola apoštolátom: „Všetko to robím pre evanjelium.“ Týmito slovami sa predstavuje a takto chce byť vnímaný: „Pavol, služobník Krista Ježiša, povolaný za apoštola, vybraný hlásať Božie evanjelium“ (Rim 1,1).

Rovnako pre kresťana nie je apoštolát iba „úloha“ alebo aktivita, ktorej sa venuje niekoľko hodín denne, ani niečo dôležité, čo treba urobiť. Je to potreba vychádzajúca zo srdca, ktoré je „v Kristovi jedno telo a jeden duch“^[5] v spojení s celou Cirkvou. Byť apoštolom „nie je a

nemôže byť čestným titulom. Celkom konkrétne, ba až dramaticky to musí prenikať celý život dotyčnej osoby.“[6] V našej snahe priblížiť Krista ostatným budeme občas potrebovať pomoc iných ľudí. No keďže vieme, že naše povolanie je darom od Boha, mali by sme ho prosiť, aby apoštolát vyvierať z nášho srdca tak prirodzene ako voda z fontány (porov. Jn 4,14).

Soľ, svetlo a kvas sveta

Náš Pán často používal podobenstvá, aby vysvetlil apoštolom, aká bude ich úloha vo svete. „Vy ste soľ zeme... Vy ste svetlo sveta“ (porov. Mt 5,13-14). Pri inej príležitosti im Ježiš hovoril o kvase – ako malé množstvo kvasu prekvasí veľké množstvo múky (porov Mt 13,33). Lebo presne takíto majú byť Ježišovi apoštolí: soľou, ktorá prináša radosť, svetlom, ktoré pomáha viesť ostatných, kvasom, ktorý prinúti veľkú masu pozdvihnúť

sa. A takto si svätý Josemaría predstavoval apoštolát svojich synov a dcér: „Máte povolanie od Boha na jedinečnú cestu: postaviť sa na križovatky sveta so srdcom ukotveným v Bohu. Byť kvasom, soľou, svetlom sveta. Aby ste osvetľovali, ochucovali, kvasili, pozdvihovali.“[7]

Veriaci Opus Dei, podobne ako mnohí iní bežní kresťania, uskutočňujú svoj apoštolát uprostred sveta s prirodzenosťou a diskretnosťou. Hoci to možno niekedy viedlo k nedorozumeniam, to, čo sa snažia robiť, je vniesť tieto Ježišove podobenstvá do reality svojho života. Soľ nevidno, keď je dobre premiešaná s jedlom, no dáva mu chuť, lebo inak by bolo nevýrazné, aj keď dobrej kvality. To isté platí o kvase. Spôsobí, že chlieb vykysne, ale sám je neviditeľný. Naopak, lampu postaví „na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome,“ a vždy svieti „pred

ľudmi“ (Mt 5,15-16). Nepúta však pozornosť sama na seba, ale na to, čo osvetľuje. Kresťania by mali mať radosť zo spoločnosti iných a deliť sa s nimi o svoje sny a plány. „My, ktorí sme soľou a Kristovým svetlom, by sme sa mali cítiť nepríjemne, ak nie sme obklopení ľuďmi.“[8] Táto otvorenosť navyše znamená pristupovať k tým, ktorí nezmýšľajú rovnako ako my, s hlbokou túžbou zanechať v ich srdci „Božie znamenie“.[9] Budeme to robiť tak, ako nám vnukne Duch Svätý: niekedy krátkou modlitbou za nich, inokedy priateľským slovom alebo gestom...

Efektivita nášho apoštolátu nemôže byť zredukovaná na čísla. Veľa plodov apoštolátu zostáva skrytých a my sa o nich v tomto živote ani nedozvieme. No musíme v sebe živiť a stále obnovovať túžbu žiť v úzkom spojení s naším Pánom. „My katolíci by sme mali životom kráčať ako

apoštoli: s Božím svetlom a s Božou soľou. Bez strachu, prirodzene, no s takým vnútorným životom, v takom spojení s Pánom, že budeme osvecovať, uchovávať pred skazou a temnotou, rozdávať ovocie pokoja a účinnosť kresťanskej náuky.“[10] Boh urobí našu snahu plodnou a nemusíme strácať čas tým, že sa budeme trápiť nad svojimi nedostatkami alebo vonkajšími ťažkosťami: že nám ľudia nerozumejú, že nás začali kritizovať, že táto cesta je únavná, že toto jazero je priveľké, že nevieme nájsť cestu v búrke...

Sami seba motivovať

Keď sa pozrieme na skupinu dvanástich apoštolov, uvedomíme si, akí boli rozdielni, aké odlišné boli ich povahy. To isté platí o mužoch a ženách, ktorí boli cirkvou kanonizovaní. A rovnako to platí aj o životoch mnohých bežných ľudí,

ktorí nasledujú Pána s diskrétnym, no odhodlaným sebaobetovaním. Každý je iný, no zároveň sú všetci apoštoli, verní a plní lásky k Pánovi.

Keď sa odovzdávame Bohu, nestrácame naše osobné dary a kvality. Naopak: „keď Pán myslí na každého jedného z nás, na to, čo mu chce darovať, myslí na neho ako na svojho osobného priateľa. A ak sa rozhodol darovať ti milosť... bude to určite niečo, čo ťa v najhlbšom vnútri urobí šťastným a nadchne ťa viac ako čokoľvek iné na tomto svete. Nie preto, že to, čo sa ti chystá dať, bude mimoriadna alebo vzácna charizma, ale preto, že bude práve na tvoju mieru, na mieru celého tvojho života.“[11] Preto si tí, ktorí sa rozhodli nasledovať Pána, rokmi uvedomujú, že Božie milosrdenstvo sprevádzané ich vlastnou snahou, premieňa aj ich povahu. Je pre nich čím ďalej tým ľahšie milovať a slúžiť všetkým ľuďom. Nie je to dôsledok

silnej vôle ani perfekcionizmu. Je to dôsledok Kristovej lásky, ktorá sa prejavuje v živote každého apoštola.

Krátko po zvolení Mons. Javiera Echevarriú za preláta, sa ho spýtali, či mal popri Zakladateľovi a jeho prvom nástupcovi osobný život: „Mali ste možnosť byť sám sebou?“ Jeho odpoveď je veľmi dojemná a odráža pohľad niekoho, kto sa obzrie späť na svoj život a vidí všetko, čo v ňom Boh vykonal. „Áno, samozrejme, že som žil svoj vlastný život. Nikdy by sa mi ani len nesnívalo o takom naplnenom živote, aký som mal. Keby som robil veci podľa seba, moje obzory a ciele by boli bývali oveľa užšie... Ako muž svojej doby, ako kresťan a kňaz, som mal veľmi bohatý osobný život. A moje srdce je otvorené celému svetu vďaka tomu, že som žil vedľa dvoch mužov (svätého Josemaríu a blahoslaveného Álvara) s takým veľkým kresťanským srdcom.“[12]

Človek, ktorý je vyslaný Kristom a ktorý mu dovolí určiť smer svojho života, by nemal nikdy zabúdať, že on očakáva odpoveď, ktorá je *hlboko slobodná*. Slobodná predovšetkým od sebestva, pýchy a túžby vyčnievať. Ale slobodná aj v tom, že vložíme do služby Kristovi všetky naše talenty, iniciatívu a kreativitu. Ako povedal svätý Josemaría „jedným z najzreteľnejších rysov ducha Opus Dei je láska k slobode a k potrebe porozumieť druhým.“[\[13\]](#)

Tento duch slobody však neznamená „konať podľa vlastnej ľubovôle a bez akýchkoľvek pravidiel“[\[14\]](#), akoby všetko, čo nepochádza od nás samých, bolo požiadavkou, od ktorej sa treba oslobodiť. Skôr to znamená konať s rovnakým Duchom, s akým konal Ježiš. „Lebo som nezostúpil z neba, aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal“ (Jn 6,38). Keby sme sa na apoštolát pozerali iba ako na ďalšiu „aktivitu“, riskovali by

sme, že sa budeme cítiť obmedzovaní pokynmi tých, ktorí koordinujú apoštolské iniciatívy. Naopak, človek, ktorý si uvedomí, že ho posielala Kristus, je vďačný za pomoc a impulzy, ktoré mu Boh zosiela za pomoci mnohých svojich nástrojov. Žiť v slobode ducha znamená nechať Ducha Svätého, aby nás formoval a viedol, a aby použil tých, ktorých postavil vedľa nás.

Sloboda ducha nás vedie k tomu, že sami seba motivujeme, keď čelíme ťažkostiam v apoštolskom poslaní. To znamená, že nie sme pasívni, ale konáme v presvedčení, že Boh od nás teraz žiada prekonávať tieto ťažkosti, a je to v súlade s tým, že sme apoštoli. A tak môžeme postupne v malých okolnostiach nášho každodenného života pocítiť svieži vánok Ducha, ktorý nás ženie „na hĺbinu“ (Lk 5,4), aby sme s Ním pokračovali v podivuhodnom príbehu Božej lásky k nám.

Ak by našou misiou bolo „robiť apoštolát“, mohlo by nás to zvádzať zanedbávať ho v čase, keď čelíme náročným pracovným projektom alebo chorobe, alebo by sme si mohli zobrať „dovolenku“ od apoštolátu. Ale „my sme apoštolí! Je to náš život! Preto nemá význam vyraziť do ulíc a nechať doma svoju dychtivosť po evanjelizácii. Naša apoštolská misia si bude určite často vyžadovať snahu a odvahu prekonať strach a obavy. Tento vnútorný odpor by nás však nemal znepokojiť, lebo Duch Svätý posilňuje srdcia tých, ktorí ho počúvajú, autentickou apoštolskou spontánnosťou a kreativitou, s ktorou sa všetko v našom živote stáva príležitosťou na apoštolát.

Dostali sme „vedomie toho, že sme na stráží na bojovom stanovišti,“^[15] v nepretržitej „tichej hliadke lásky, zostávajúci neustále v strehu, svedomito pracujúci.“^[16] Je to „hliadka lásky“, takže by sme nemali

prepadať úzkosti alebo nervozite. Uskutočňujeme obdivuhodnú misiu, ktorá nás robí šťastnými a prináša šťastie ľuďom okolo nás. Pracujeme v Pánovej vinici a vieme, že je to jeho dielo. Takže ak niekedy pocítíme nedostatok pokoja v duši, narastajúce napätie, vtedy je čas prísť k nemu bližšie a povedať s istotou, že on môže všetko: Robím to pre teba, pomôž mi pracovať pokojne.

Božie svetlo, ktoré prináša teplo

Keď sa v podobenstve o hosťoch pozvaných na svadobnú hostinu otec dozvie, že niektorí svadobčania si našli výhovorky, prečo neprídu, prikáže svojmu sluhovi pozvať „chudobných a mrzákov, slepých a chromých“ (Lk 14,21). Svadobná sieň sa začne zaplňovať, no stále ešte zostávajú miesta pre viac hostí. Preto hovorí sluhovi: „Vyjdi na cesty a k ohradám a donúť vojsť všetkých, aby sa mi naplnil dom“ (Lk 14,23). „Donúť

vojst' všetkých,“ *compelle intrare*:
jeho horlivosť išla do extrému.

Rozkaz je kategorický, lebo povolanie k spáse je univerzálne. Svätý Josemaría povedal: „Nie je to fyzický nátlak, ale prebytok svetla a doktríny. Je to duchovný stimul vašej modlitby a práce, ktorá prispieva k doktríne autentickým svedectvom. Sú to všetky obety, ktoré prinášate. Je to úsmev, ktorý sa vám objaví na perách, pretože ste Božie deti: vaše synovstvo, ktoré vás naplňa hlbokým šťastím (hoci z času na čas zakúsate vo svojom živote aj neúspechy), ktoré ostatnívidia a závidia. Pridajte k tomu ľudské spôsoby a šarm a hneď tu máme naplnenie *compelle intrare*.“^[17] Preto nejde o to niekoho prinútiť, ale je to skôr stále obnovovaná kombinácia modlitby a priateľstva, svedectva a štedrého sebaobetovania – radosť o ktorú sa delíme, ľudské teplo, ktoré ostatných

príťahuje bez toho, aby im upieralo slobodu.

Boh pôsobí „príťažlivosťou“[\[18\]](#) a dotýka sa duší prostredníctvom radosti a odhodlania v živote kresťanov. Preto je apoštolát láskou, ktoré prekypuje. Srdce, ktoré dokáže milovať, dokáže pritiahnuť ostatných: „všetkých pritiahneme svojim srdcom,“ povedal sv. Josemaría.

„Preto vás žiadam, aby ste mali veľké srdce: ak duše milujeme, pritiahneme ich.“[\[19\]](#) Naozaj, nič nepríťahuje tak silno ako autentická láska, hlavne v časoch, keď mnohí nikdy nepoznali teplo Božej lásky. Pravé priateľstvo je „jadrom apoštolskej činnosti, ktoré sv. Josemaría našiel v evanjeliu.“[\[20\]](#) Filip pritiahol Bartolomeja, Ondrej priviedol Petra a muži, ktorí priniesli ochrnutého k Ježišovi v Kafarnaume, boli určite jeho dobrými priateľmi.

„V kresťanovi, Božom dieťati, tvoria priateľstvo a láska jedinú realitu: sú Božím svetlom, ktoré zohrieva.“[21] Mať priateľov vyžaduje intenzívny osobný kontakt, príklad a úprimnú lojalitu, ochotu pomôcť druhému, vzájomnú pomoc, empatiu a načúvanie, schopnosť zobrať na seba potreby druhých. Priateľstvo nie je prostriedkom apoštolátu, ale samotný apoštolát je vo svojej podstate priateľstvom, veľkorysou túžbou deliť sa o svoj život s druhými. Samozrejme, chceli by sme priateľov priviesť bližšie k Bohu, no sme pripravení prijať to, kedy a ako to chce Boh. A hoci je prirodzené, že apoštol chce vidieť dobré výsledky svojho pôsobenia na ostatných, nikdy by sme nemali zabúdať na to, že apoštolí nasledovali Ježiša, aj keď takmer všetci ostatní od neho odišli (porov. Jn 6,66-69). Výsledky prídu časom (porov. Sk 2,37-41).

Jeden mladík sa raz spýtal sv. Josemaríu: „Otče, čo môžeme urobiť, aby veľa ľudí ‚zapískalo‘?“[22] Sv. Josemaría ihneď odpovedal: „Veľa modlitby, verné priateľstvo a rešpektovanie slobody.“ Mladíka však odpoveď neuspokojila a odvetil: „Ale nebudeme potom postupovať príliš pomaly, Otče?“ „Nie, lebo povolanie je nad-pri-ro-dze-né,“ odpovedal, zdôrazňujúc každú slabiku. „Obrátenie Šavla na Pavla trvalo sekundu. Ale potom boli potrebné tri dni modlitieb, aby sa stal horlivým apoštolom Ježiša Krista.“[23]

Je to Boh, kto povoláva a Duch Svätý, ktorý hýbe srdcom človeka. Úlohou apoštola je sprevádzať svojich priateľov modlitbou a obetou, nebyť netrpezlivý, ak odmietnu jeho návrhy, ani sa nehnevať, keď niekto neprijme jeho pomoc. Pravý priateľ sa spolieha na prednosti druhého, pomáha ich rozvíjať a snaží sa

nekritizovať. On alebo ona vie, kedy je najlepšie zostať ticho a kedy je potrebné skúsiť iný spôsob, nelipnúť na negatívach, ale snažiť sa odhaliť v druhom človeku to najlepšie.

Bez toho, aby sme boli otravní, a vždy s úsmevom, ponúkajme radu ticho a zdvorilo tak, ako to robí náš Pán. A pestujme si v srdci horlivú túžbu po tom, aby ho veľa ľudí lepšie spoznalo. „Vy i ja, Božie deti, keď vidíme ľudí, musíme vidieť duše: mali by sme si povedať – tu je duša, duša, ktorej treba pomôcť, duša, ktorú treba pochopiť, duša, s ktorou musíme žiť, duša, ktorá musí byť spasená.“[24]

[1] Sv. Josemaría, *Brázda*, č.365.

[2] Sv. Josemaría, *List*, 9. januára 1932, č. 9.

[3] Fernando Ocáriz, *List*, 14. februára 2017, č. 9.

[4] *Inštrukcie*, 19. marca 1934, č. 27, citované v *Ceste, kriticko-historická edícia*, poznámka k č. 942.

[5] *Rímsky misál*, Eucharistická modlitba III.

[6] Benedikt XVI., Generálna audiencia, 10. septembra 2008.

[7] Sv. Josemaría, Poznámky k rozjímaniu, apríl 1955, v *Obras* 1956, XI, s. 9.

[8] Sv. Josemaría, *Alone with God*, s. 273.

[9] Porov. Javier Echevarría, Homília, 5. septembra 2010 (*Romana*, č. 51, júl-august 2010).

[10] Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 969.

[11] Pápež František, Apoštol. exhort. *Christus vivit* (25. marca 2019), č. 288.

[12] Rozhovor Pilar Urbano s Donom Javierom Echevarrióm, *Época*, 20.4.1994, citované v: Alvaro Sánchez León, *En la tierra como en el cielo*, Madrid, Rialp 2019, s. 349-350.

[13] Sv. Josemaría, *List* 31. mája 1954, č. 22.

[14] Fernando Ocáriz, *List* 9. januára 2018, č. 5.

[15] Sv. Josemaría, *List* 31. mája 1954, č. 16.

[16] *Tamtiež*.

[17] Sv. Josemaría, *List* 24. októbra 1942, č. 9; porov. *Boží priatelja*, č. 37.

[18] Benedikt XVI., Homília, 13. mája 2007; František, Homília, 3. mája 2018.

[19] Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia, 10. mája 1967, v *Crónica* 1967, s. 605.

[20] Fernando Ocáriz, *List* 14.
februára 2017, č. 9.

[21] Sv. Josemaría, *Vyhňa*, č. 565.

[22] V Madride v tridsiatych rokoch minulého storočia bolo slovo „písať“ slangový termín, ktorý znamenal „dobre fungovať“. Sv. Josemaría ho používal, keď niekto žiadal o prijatie do Opus Dei. Doteraz sa používa ďalej v tom zmysle v Diele.

[23] Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného stretnutia, 24. apríla 1967, v *Crónica* 1967, s. 506.

[24] Sv. Josemaría, Rozjímanie 25. februára 1963, v *Crónica* 1964, IX, s. 69.